

APXIMHAHE

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΒ⁵⁶ αἱρέτων ΑΘΗΝΑΙ,

ΕΤΟΣ ΚΒ^β ΑΘΗΝΑΙ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1924 ΑΡΙΘ. 4.

περιεχομένα αφοίσι ο τούτος ενδοξότερος γάλακτος συγκρινούσκει με την περιεχουμένη των γαλακτών που έχουν παρατηθεί μέχρι σήμερα. Το παρόν έργο διατίθεται σε μια σειρά από αρκετά μεγάλα και σημαντικά έργα της αστροφυσικής, που θα μπορούσε να αποτελέσει βασικό στοιχείο για την ανάπτυξη της γνώσης σε αυτή την περιοχή.

διότι κυρία ιδιότης αὐτῶν εἰναι ἡ σύν τῷ
χρόνῳ αὔξουσα ἀντοχῇ.

Καίτοι ὡς βλέπουμεν εἰς ἐντὸν τῶν ἀρχαίων λαῶν ἡσαν γνωστοὶ οἱ ἀσβεσταμόλιθοι ἐν τούτοις κατόπιν περιεπεσαν εἰς λήθην, ὅπεις ἡ ἐπανάληψις τῆς χρήσεως αὐτῶν νὰ θεωρεῖται δικαίως κατάκτησις τῶν νεωτέρων χρόνων, καθ' οὓς η ἀκάματος προσπάθεια τῶν βιομηχάνων ἐπέτυχε τὴν διὰ μηχανιῶν μέσων εὔνοον κατασκευὴν τῶν λιθών τούτων κατὰ τρόπον πληροῦντα τὰς σημερινὰς ἀνάγκας.

Τὴν κολοσσιαίαν σημασίαν, ἣν ἔχει ἡ σὺν τῷ
χρόνῳ αὔξουσα ἀντοχὴ τῶν ἀσβεσταμμολίθων
δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ παφίσωμεν σήμερον,
προκειμένου περὶ ἔργων μονίμουν διαφρεῖας,
διότι ἡ ἔξ αδύνατον πλίνθος ἀναλόγως τῆς
ποιότητος αὐτῆς υπόκειται σὺν τῷ χρόνῳ εἰς
βαθμιαίαν ταχυτέραν ἢ βραδυτέραν φθοράν
καταληγούσαν εἰς τελείαν καταστροφήν τὸ αὐτὸ^ν
συμβαίνει· καὶ μὲ πλείστονς φυσικοὺς λίθους
ἐνῶ αἱ ἐκ τεχνητῶν ἀσβεσταμμολίθων οὐκοδο-
ματι οὐχὶ μόνον δὲν ἔξασθενοῦσι, ἀλλ' ἐνισχύον-
ται διὰ αὐξόνσης τῆς ἀντοχῆς τῆς ὕλης αὐτῶν.

Εὐλόγως προκύπτει τὸ ἐφώτημα πῶς ὁ τεχνι-
δς ἀσβεταμμόλιθος, γνωστὸς ὡς εἰλάμεν^τ εἰς
κίνας ἀρχαιοτάτους λαούς, περιέπεσεν εἰς ἀρά-
ειαν καὶ παντελῇ σὺν τῷ χρόνῳ λήθην, ἐν φ-
έρι ἐπίσης ἔκπαλαι γνωστὴ ἐξ ἀργύρου πλίνθος
ἐν ἔπαινες χορηγοποιούμενη.

Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλουστάτη.

Ἐνῷ ἡ ἔξ αργίλου πλίνθος ἦτο ἀμέσως
εἰτά τὴν καμινείαν χοησμοποιήσιμος, δ ἔξ
ἰσβέστων καὶ ἄμμου πλατύτεμνος λίθος ἔδει
ἀ διατηρηθῆ ἐπὶ μῆνας, μέχρις οὐδὲ προκτήσῃ
οκετὴν συνοχὴν πρὸς οἰκοδόμησιν.

Μεταβολή τῶν δρων τούτων ἐπῆλθε, ὅταν διάσημος χημικός Michaelis κατώρθωσε, τὴν ήξεν τοῦ μέγματος ἀσβέστου καὶ ἄμμου ἐντὸς

δόλιγων ώρῶν καὶ εἰς βαθμὸν ὥστε ἡ ἀντοχὴ αὐτοῦ νὰ ἰσοῦται πρὸς τὴν τῶν ἀρίστων ἀργιλλοπλίνθων. Οὕτω σήμερον τὴν βραδεῖαν διὰ τῆς ἐπιφρείας τῆς ἀτμοσφαιρίας πῆξεν ἀντεκάτησην ἡ ταχυτάτη τοιαύτη δι' ἀτμοῦ ὑψηλῆς τάσεως μετὰ προηγουμένην δι' ἵσχυρῶν πιεστηρίων μόρφωσιν τῶν πλίνθων.

Λυθέντος οὕτω τοῦ προβλήματος τῆς ταχείας δι' ἀτμοῦ πήξεως ἥξατο ἡ πληθωρικὴ κατασκευὴ ἀσβεσταμπολίνθων, οἱ δὲ μηχανούργοι κατέγιναν εἰς τὴν κατασκευὴν καταλλήλων πιεστηρίων ὑπερινικήσαντες τὰς ἀρχικὰς δυσκολίας εἰς τὴν ἐπίτευξιν ταχείας κινήσεως συνδεδυασμένης μετ' ἀσκήσεως μεγάλης πιεσεώς ἀπαραιτήτου διὰ τὴν καλὴν ποιότητα τοῦ προϊόντος. Ἡ τελειοποίησις αὗτη τῶν πιεστηρίων ἐσημείωσε κυρίως τὴν ἀπαρχὴν τῆς νικηφόρου πορείας τῆς βιομηχανίας τῶν ἀσβεσταμπολίνθων τόσον ἐν Γερμανίᾳ δύον καὶ ἀλλαχοῦ. Τὴν καταπληκτικὴν ἀνάτυνξιν αὗτῆς χαρακτηρίζει ἡ αὔξουσα κατανάλωσις ἀσβεσταμπολίνθων, ἡτις ἐν μόνῃ τῇ Γερμανίᾳ ὑπερέβη κατὰ τὸ 1898 τὰ 100 000 000 πλίνθων καὶ τοῦτο παρὰ τὴν μεγίστην ἀντίδρασιν τῶν κατασκευαστῶν ἀργιλλοπλίνθων, ὅτινες μετεχειρίσθησαν πᾶν μέσον δύος δυσφημισθῆ τὸ νέον προϊόν. Ὅτι οἱ ἀσβεσταμπολίνθωι κέκτησαν πάντα τὰ προτερήματα ἀρίστου οἰκοδομικοῦ ὄντος φαίνεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἐν Βερολίνῳ ἀστυνομία οἰκοδομῶν, ἡ ἐγκυρωτέρα πασῶν ἐν Γερμανίᾳ, πρώτη ἐπέτρεψε τὴν χρήσιν ἀσβεσταμπολίνθων διὰ παντὸς εἴδους οἰκοδομάς. Κατόπιν ἀκολούθησαν καὶ πλεῖσται ἄλλαι πόλεις τῆς Γερμανίας.

Κατ' ἄρχας οἱ ἀσβεσταμπολίνθοι εἰσήχθησαν φυσικῶς εἰς ὅσα μέρη δὲν εἶχον κατάλληλα στρώματα ἀργιλλού πρὸς κατασκευὴν ἀργιλλοπλίνθων, παρουσίαζον δύος ἀμμώδη ἐδάφη κατάλληλα διὰ τὴν κατασκευὴν ἀσβεσταμπολίνθων. Τὰ μέρη ταῦτα ἔχοντας ποιοτικοῖς ἀλλοτε τὰς κατωτέρας ποιότητος ἀργιλλοπλίνθων τὰς παραγομένας ἐκ τῶν ἀκαταλλήλων ἐδαφῶν τῶν πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν μεγάλων ἔξόδων μεταφορᾶς καλῶν ἀργιλλοπλίνθων ἔξι ἀπομεμάκρυσμένων ἔργοστασίων. Ἡ οἰκοδομικὴ κίνησις τῶν μερῶν αὐτῶν ἔπασχε καὶ ἡτο περιωρισμένη μέχρις ὅτου ἤχισαν κατασκευαζόμεναι ἐπὶ τόπῳ τῶν καταλλήλων ἀμμωδῶν περιοχῶν οἱ ἀσβεσταμπολίνθοι.

Άλλα καὶ ἐπαραλλήλου μὲ τὰς ἀργιλλοπλίνθους ἀνεπτύχη ἐις πλεῖστα μέρη ἡ χρήσις τῶν ἀσβεσταμπολίνθων συμπληροῦσα τὸς ἀνάγκας τῆς οἰκοδομικῆς. Καὶ τὶς δὲν ἔθαμάσε περιερχόμενος νέας τινας συνοικίας τοῦ Βερολίνου ἡ καὶ ἄλλων πόλεων τὰς ὁραίας λευκάς ἀπα-

στραπτούσας οἰκοδομάς, μέγαρα δημόσια, κτίρια, ἐπαύλεις ἀνεγερθέντα διὰ τεχνητῶν ἀσβεσταμπολίνθων μὲ ἀκαλύπτοντος ἐπιφανείας προσομοιαζούσας φυσικούς λαξευτοὺς λίθους. Ποιον πλοῦτον διακοσμήσεως τῆς ἀκαλύπτου προσόψεως δὲν δύναται τις νὰ ἐπιτύχῃ συνδυάζων καὶ πλίνθους εἰδίκων τύπων ὡς καὶ χωματιστῶν τοιούτων αἵτινες ἐπανέχανοντι τὴν ἐντύπωσιν. Ἐπειδὴ αἱ καλαὶ ἀσβεσταμπολίνθοι δὲν ἀλλοιοῦνται ποσῶς ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἐπιδράσεως διατηροῦσαι ἀκεραίας εἰνθείας ἀκμᾶς καὶ ὡραίον ἀνοικτὸν χρώμα, ἡ ἐπίχρισις δι' ἀμμοκονιάματος εἶναι περιττή καὶ ἐξοικονομεῖται οὕτω σπουδαία δαπάνη.

Τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀσβεσταμπολίνθων διευκόλυνε καὶ ὁ σπουδαῖος οἰκονομικὸς λόγος ὅτι ἡ εἰσαγομένη δυγκώδης πρώτη ὑλὴ ἐξέρχεται βιομηχανευμένη ἐντὸς δλίγων ὠρῶν, διατιθεμένη ἀμέσως πρὸς πώλησιν ὥστε δὲν ἀπαιτεῖται σπουδαῖον κεφάλαιον διά τε τὴν κίνησιν καὶ τὰς ἐγκαταστάσεις.

Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο τῆς ταχείας παρασκευῆς ἡτο ἡ αἵτια δι' ἣν ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἡ ἀργιλλοπλήσια ὀπτόπλινθος ἡ κατασκευαζόμενή ἐν μικρῷ σχετικῷ χρονικῷ διαστήματι ἐπεκράτησε τῆς ἀσβεσταμπολίνθου, ἡς ἡ πῆξις ἀπήκει τόσον μακρὸν χρόνον. Σήμερον οἱ δροὶ οὐτοὶ ἀνεστράφησαν. Τὰ ἐργοστάσια ἀργιλλοπλίνθων θέλουν ὀπωσδήποτε 6 ἑβδομάδας διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὀπτοπλίνθων, λόγῳ ὃδίως τῆς χρονοτοιρίβης κατὰ τὴν ἀποξήρανσιν πρὸ τῆς καμινείας, ἐνῷ αἱ ἀσβεσταμπολίνθοι παρασκευάζονται ἐντὸς 12 ὠρῶν διὰ τοῦ ἀπλουστάτου τρόπου τῆς πιεσεώς τοῦ μίγματος καὶ ἀτμίσεως τῶν ὠμῶν πλίνθων.

Τὴν σημασίαν τῆς ἀπλῆς καὶ ἀσφαλοῦς ταύτης μεθόδου ἀπέναντι τῶν συχνῶν περιπτετιῶν καὶ ἀποτυχιῶν τῆς ὀπτοπλινθοποιίας κατά τε τὴν ἀποξήρανσιν λόγω καιρικῶν μεταβολῶν ὡς καὶ τὴν καμινείαν εἶναι περιτὸν νὰ ἐξάρωμεν.

Διὰ τὸν τυχὸν φρονοῦντας ὅτι διὰ ἀσβεσταμπολίνθους κατ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ συνήθους ἀμμοκονιάματος τοῦ φυσικῶς διὰ τῆς ἐπηρείας τοῦ ἀέρος σκληρηνομένου θὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν ἔχουν δίκαιον. Ἡ διαφορὰ εἶναι οὐσιωδεστάτη. Συνεπείᾳ τῆς ἐπηρείας τῆς ὑψηλῆς τάσεως ἀτμοῦ ἔνουται χημικῶς τὸ πυριτικὸν δξεν τῆς ἀμμού μετὰ τῆς περιβαλλούσης τοὺς κόκκους αὐτῆς ἀσβέστον σχηματίζομένου ἐνύδρου πυριτικοῦ ἀσβεστίου, ὅπερ συμπτηγγύνει τὸν τυχὸν προηγουμένης πιεσεώς ἐν στενῇ συναρφῇ ενδισκομένους κόκκους. Τὸ εἰσαγόμενον οὕτω ἐν τῷ λεβήτῃ ὑπὸ κανονικῶν σχῆμα μίγμα ἀσβέστου καὶ ἀμμού ἐξέρχεται μεταποιη-

μένον εἰς σκληρὸν λίθον. Ὅσον τελειότερα ἡ μῆτρα ἄμμου καὶ ἀσβέστον τόσον στερεώτερος διαραγόμενος λίθος, διότι αὐδέναται ἡ ποστής τῆς μετὰ τοῦ πυριτικοῦ δέξεος ἐνουμένης ἀσβέστου. Ὅση ἀσβεστος δὲν ἐνωμῆ καὶ μείνῃ ἔλευθέρᾳ συντελεῖ εἰς τὴν σὺν τῷ χρόνῳ αἴξουσαν σκληρότητα τῶν λίθων, διότι δι' ἀπορροφήσεως ἀνθρακικοῦ δέξεος μετατρέπεται εἰς ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον ἥτοι ἀσβεστόλιθον, ὥστε μόνον ὡς πρὸς τὸ δεύτερον τοῦτο στάδιον τῆς σκληρύνσεως ἐν τῷ ἀρχοῦ διάρχει ἀναλογία μὲ τὴν σκληρύνσιν τῶν ἀμμοκονιαμάτων. Δέον ν' ἀναφέρω ὅτι ὅπου ἐσημειώθησαν ἀποτυχίαι εἰς τὴν κατασκευὴν ἀσβεσταμμοπλίνθων δρείλονται αὗται εἰς τὴν κακὴν ποιότητα τῆς ἄμμου, ἥτις δὲν ἥτο ἀρκούντες πυριτικὴ ἡ διότι τὸ πυριτικὸν αὐτῆς δέξιν δὲν ἠνοῦτο εὐκόλως μετὰ τῆς ἀσβέστου.

"Ηδη δες μνημονεύσωμεν καὶ τὰς ἐν Ἀθήναις κατασκευαζομένας ἀσβεσταμμοπλίνθους τὰς καλουμένας «Τούβλα Ἀτλαντος».
Ἡ Ἀνώνυμος Ἐλλ. Ἐταιρίᾳ ὑδῶν οἰκοδομικῆς Ἀτλας ἰδρύθη πρὸ τοῦ πολέμου, ὅπως κατασκευάζει ἐν τῷ ἔργοστασιῳ αὐτῆς ἐν Μύλοις Ἀθηνῶν πλίνθους ἀσβεσταμμοιλιθικάς.
Ἡ κατασκευὴ ὅμως τοιούτων πλίνθων προϋποθέτει ἄμμον μᾶλλον καθαρὸν καὶ ὅσον ἔνεστι πυριτικήν ἐπιχείρησις δὲ τοῦ εἴδους τούτου τότε μόνον συμφέρει οἰκονομικᾶς, διαν τοιαύτη ἄμμος εἰδίσκεται εἰς μεγάλας ποσότητας οὐχὶ μακράν τοῦ τόπου τῆς χρονιμοποίησεως.

Συνθήκαι ἀνάλογοι δὲν εὑρέθησαν ἐν Ἀθήναις, διότι οὐδαμοῦ τῶν περιχώρων εὑρίσκονται μεγάλα ἀποθέματα καταλλήλου ἄμμου. Τούτου ἔνεκα τὰ ποδὸς τοῦ πολέμου κατασκευασθέντα τοῦβλα τοῦ Ἀτλαντοῦ ἐξ διαφόρων ποιοτήτων ἄμμου συλλεγομένης, διότι δυνατὸν νὰ ενθεῇ αὕτη, δὲν παρουσιάζον σταθερὰν ποιότητα· καίτοι δὲ ἀπεδείχθησαν μεγάλης ἀντοχῆς, ἐπειδὴ ἐνίστε ἐπάθαινον διαβρώσεις ἐξ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἐπιδράσεως ἐπεβλήθη πολλάκις ἡ κάλυψις τῶν ἐπιφανειῶν τῆς πλινθοδομῆς.

Τὸ ἐλλάττωμα τοῦτο ἡρθη τελείως, ἀφ' ἣς
ἡ Ἐταιρία ἐσκέψθη ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν
ἀκατάλληλον καὶ σταντζουσαν ἄμπιον τῶν
ἀθηναϊκῶν περιχώρων διὰ τῆς ἀνεξαντλήσου
εἰς ποσότητα θησαύρης γῆς.

Ἡ δαπάνη μεταφορᾶς αὐτῆς καίτοι ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως, λόγῳ τῆς χρησιμο-
ποιήσεως μεγάλων πλοίων, τῆς εὐθύνου καὶ
ταχυτάτης φορτώσεως αὐτῶν ὡς καὶ τοῦ Σιδη-
ροδρόμου, διτις φέρει τὴν θηραϊκὴν γῆν μέχρι^{το} τοῦ ἐργοστασίου, κατανεῖ νὰ ἔξισται προ-
χειμένου περὶ κυβικοῦ μέτρου ὡς μονάδος μὲ

τὴν δαπάνην μεταφορᾶς τῆς ἄμμου ἐκ τῶν Ἀδηραϊκῶν περιχώρων εἰς τοῦτο συντελεῖ οὐκ δλέγον καὶ τὸ μικρὸν εἰδίκον βάρος τῆς θηφαϊκῆς γῆς. Οὗτος ἐλλόνη τελείως τὸ ζήτημα τῆς κατασκευῆς καλῶν πλίνθων ἐπὶ τῇ βάσει συμφέρουσῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν. Ἐπειδὴ ή̄ χρῆσις τῆς θηφαϊκῆς γῆς ἀπετέλεσε καινοτομίαν εἰς τὴν κατασκευὴν ἀσβεστάμμολίθων, ή̄ Ἐταιρία "Ατλας" ἔξησφάλισεν ὑπὲρ ἑαυτῆς διὰ προνομίου εύρεσιτεχνίας τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς κατασκευῆς τοιούτων πλίνθων. "Αν καὶ ή̄ χημικὴ ἐνέργεια ἐφ' ἡ̄ στηρίζεται η̄ κατασκευὴ ἀσβεστάμμολίθων δὲν διαφέρει, ὅταν γίνεται χρῆσις θηφαϊκῆς γῆς ἀντὶ ἄμμου, ἐν τούτοις τὰ παραγόμενα τούβλα ἀποκτῶσιν νέας φυσικὰς πολυτίμους ιδιότητας, διατηροῦνται λ. χ. ἐντελῶς ἀνεπηρέαστα ἀπὸ καιρικὰς ἐπιδράσεις, ὥστε δὲν ἐπιβάλλεται η̄ καλύψις τῶν ἐπιφανειῶν τῆς πλινθοδομῆς, εἴναι ἐλαφρότατα καὶ ἐντὸς τῶν πρακτικῶν δρίών στεφεά:

Τὰ προτερήματα ταῦτα ὡς καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα τῆς χρησιμοποιησός των ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς ἀναγράφονται ἐν ίδιαιτέρῳ μικρῷ συγγραφῇ ἐκδοθείσῃ παρὰ τῆς Ἐταιρίας «Ατλας».

Ἐν γένει δύναται τις οὐ βεβαιώσῃ ὅτι ἐκ θηροῦ αὐτῆς γῆς γίνονται τὰ καλλίτερα ἀσφεσταμ-
μοι λιθικά προϊόντα, ἀσφαλῶς δὲ οὐδέποτε ιχθεῖ
σὺν τῷ χρόνῳ ὅτι διὰ τῶν ἐκ τῆς θηροῦ αὐτῆς
γῆς πλίνθων αἱ Ἀθήναι ἀπέκτησαν τὸ ἄριστον
ὑλικὸν τοῦ εἰδούς τούτου.

ΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ ΤΟΥ EINSTEIN

‘Ομιλίαι τοῦ κ. Δ. Χόνδρου

Απαρατήρητον σχεδόν παρῆλθεν ἔνα έπιστημονικὸν γεγονός, εξαιρετικὸν μέσα εἰς τὸ στενὸν πνευματικὸν περιβάλλον εἰς τὸ δρόον κινούμεθα – ἐννοῶ τὴν σειρὰν τῶν ὅμιλων τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Δ. Χόνδρου, διὰ τὰς περὶ χώρους καὶ χρόνου, κινήσεως, ὑλῆς καὶ ἐνεργείας νέας θεωρίας, τὸς γνωστὰς μὲ τὸ δόνομα τοῦ ἐν Βερολίνῳ Καθηγητοῦ Einstein Αἱ δημιουραὶ αὐτοῦ ἔγιναν πρὸ τῆς Ἐταιρίας Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ἐν Ἑλλάδι, εἰς τὴν αὔθουσαν τῆς Λέσχης Ἐπιστημόνων.

Ολος δ κόσμος διμιεῖ σήμερον διὰ τὸν Ελβετὸν Ισαστίτην καθηγητὴν τοῦ Βερολίνου τὸν Einstein, δ ὅποιος κατώρθωσε νὰ